

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

РЕЛІГІЙНА СИМВОЛІКА

[28.120]

2 семестр 1 рік навчання

Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарного менеджменту

Кафедра філософії та культурного менеджменту

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма «Релігієзнавство»

Спеціальність 031 «Релігієзнавство».

Викладач:	Шаправський Сергій Анатолійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та культурного менеджменту serhii.shapravskyi@oa.edu.ua
Кредити та кількість годин:	5 ECTS; години: 14 лекційних, 16 практичних та 120 самостійна робота, залік.
Статус дисципліни:	Цикл професійної підготовки
Мова навчання:	Українська
Форма навчання:	очна (денна)

I. Опис навчальної дисципліни

Вивчення курсу «Релігійна символіка» дасть можливість поглибити фахові знання студентів; сформуванню системне уявлення про походження, розвиток та становлення символіки, як невід'ємного атрибуту світових релігій; ознайомить з основами семіотики, як науки, яка займається вивченням символів та знаків; розширить наукову термінологію релігієзнавчої тематики, а також покращить знання студентів з історії світових релігій шляхом розкриття основних елементів через призму символіки.

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: розкрити основні релігійні складові релігій світу через призму релігійної символіки. Сформуванню в студентів комплексні знання про релігійні символи та їх трактування.

Завдання курсу: Сформуванню уявлення про проблематику розуміння та тлумачення символів з огляду на розвиток сучасної релігієзнавчої науки. Відповідно ставляться наступні завдання:

- опанувати основні відомості про походження, становлення та розвиток релігійної символіки;
- визначити функції релігійної символіки у мові релігійної комунікації;
- з'ясувати роль символіки у розвитку релігійного культу;
- використовувати наявний матеріал у практичному застосуванні зважаючи на розвиток сучасної культури та загальнолюдських цінностей;
- оволодіти необхідним релігієзнавчим інструментарієм для дешифрування релігійної символіки.

Сформуванню уявлення про проблематику розуміння та тлумачення символів з огляду на розвиток сучасної релігієзнавчої науки. Відповідно ставляться наступні завдання:

- опанувати основні відомості про походження, становлення та розвиток релігійної символіки;
- визначити функції релігійної символіки у мові релігійної комунікації;
- з'ясувати роль символіки у розвитку релігійного культу;
- використовувати наявний матеріал у практичному застосуванні зважаючи на розвиток сучасної культури та загальнолюдських цінностей;
- оволодіти необхідним релігієзнавчим інструментарієм для дешифрування релігійної символіки.

III. Результати навчання

За результатами навчання слухачі зможуть:

з'ясувати причини появи символів як ідентифікаторів внутрішньої складової релігійної культури та релігій загалом; розуміти головні філософські теорії символу; тенденції розвитку символіки національних культур у різні історичні періоди; специфіку та проблеми функціонування символів в сучасній культурі; чітко розрізняти християнські і нехристиянські символи; ідентифікувати культури із визначальною для них символікою, а також через існування певних символів визначати специфіку самої культури; аналізувати генезу та розвиток сучасної християнської культури, співвідносно із існуванням символів у національних культурах; ідентифікувати визначальну символіку світових релігій.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

Змістовий модуль I. Християнська символіка

Тема 1. Поняття символіки. Християнські таїнства та їх символіка.

Тема 2. Символіка християнських храмів.

Тема 3. Основні християнські символи та їх значення: проблеми трактування та інтерпретації

Змістовий модуль II. Символіка ісламу

Тема 4. Символіка мусульманської культури в контексті ідеології ісламу

Тема 5. Релігійно-художня символіка ісламської архітектури. Специфіка символіки орнаменту та каліграфії

Змістовий модуль III. Розуміння символу в буддизмі

Тема 6. Обрядово-культова практика буддизму та її символіка

Тема 7. Храмова символіка

Пмк

№	Тема дисципліни	Вид навчального заняття
	Тема 1. Поняття символіки. Християнські таїнства та їх символіка.	Лекція – 2 год
	Тема 2. Символіка християнських храмів.	Лекція – 2 год Практична – 2 год
	Тема 3. Основні християнські символи та їх значення: проблеми трактування та інтерпретації	Лекція – 2 год Практична – 4 год
	Тема 4. Символіка мусульманської культури в контексті ідеології ісламу	Лекція – 2 год. Практична – 2
	Тема 5. Релігійно-художня символіка ісламської архітектури. Специфіка символіки орнаменту та каліграфії	Лекція – 2 год. Практична – 2
	Тема 6. Обрядово-культува практика буддизму та її символіка	Лекція – 2 год Практична – 2 год
	Тема 7. Храмова символіка	Лекція – 2 год Практична – 2
	Залік	Практична – 2 год

V. Порядок оцінювання результатів навчання

Результати навчання	Контрольні заходи	Вимоги до виду контролю	Оцінювання
Оперування професійною термінологією	Тест Усна відповідь	З поміж запропонованих варіантів відповіді необхідно обрати одну вірну. Чітка та аргументована відповідь на питання	Кожен тест оцінюється 5 балів Усна відповідь оцінюється в 5 балів
Розрізнати особливості релігійної символіки світових релігій	Мультимедійний проект	Створити презентацію (15-20 слайдів) та представити її на практичному занятті	10 б.
Знання релігійних символів	Самостійна робота	Виконання завдання в повному обсязі.	20 б.
Уміння працювати з першоджерелами	Есе	Текст 12 шрифт, 1,5 інтервал, Times New Roman, 1000-2000 слів	10 б.
Знання	Мультимедійний	Створити	20 б.

особливостей сучасної релігійної символіки та її тлумачення	проект	презентацію (15-20 слайдів) та представити її на практичному занятті	
Залік	Тест	Комплексне тестове оцінювання з завданнями різної складності	40 б.

VI. Рекомендована література

Основна література

1. Абрамович С. Церковне мистецтво: Навч. Посібник. – К., 2005.
2. Европейское искусство средних веков. – М., 2000.
3. Иконостас. Походження. Розвиток. Символіка. – М., 2000
4. Лосев А. Проблемы символа в религиозном искусстве. – М., 1995.
5. Релігійна символіка : навч. посіб. / І. Б. Остащук; Прикарпатський національний ун-т ім. Василя Стефаника. Кафедра релігієзнавства і теології. – Івано-Франківськ: Видавець Третяк І.Я., 2008. – 155 с.
6. Степовик Д. Иконология и иконография. – Івано-Франківськ, 2004.
7. Степовик Д. Символы и аллегории в катакомбной церкви. – Львів, 2005.
8. Тульпе И. Христианское в раннехристианском искусстве. – С-Пб., 2003.
9. Уваров А. Христианская символика. – М.– С-Пб., 2001.
10. Флоренский П. Symbolarium (Словарь символов). – М., 1975.
11. Шаправський С. Символіка християнської культури: Навчальний посібник / С. Шаправський. – Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2012. – 128 с.

Додаткова література

12. Брунов Н. Пропорции античной и средневековой архитектуры. – М. 1936.
13. Бычков В. Основы иконографии древнерусской живописи. – СПб., 1995.
14. Галич І. Шанування ікон та його основи. – К., 1993.
15. Гидулінов П. Церковні дзвони на службі магії і царизму. – М., 1929.
16. Дворжак М. Очерки по искусству средневековья. – М., 1934.
17. Деонісій Ареонагит. Про небесну ієрархію. – М., 1898.
18. Зубов В. Труды по и истории теории архитектуры. – М., 2000.
19. Католицькі богослужіння, таїнства та звичаї. – Київ, 2000.
20. Кожин Н., Сидоров А. Архитектура средневековья. – М., 1940.
21. Комеч А. Символика архитектурных форм в раннехристианском искусстве западной Европы и Византии. – М., 1987.
22. Комеч А. Символіка архітектурних форм в ранньому християнстві. –М., 1982.
23. Лосев А. Ф.Очерки античного символизма и мифологии – М., 1993.
24. Ортинський І. Хрещення, хрест та харизма України – Рим, Мюнхен, Фрайбург , 1992.
25. Покровский Н. Происхождение древнехристианской базилики. – С-Пб., 1880.
26. Православні Богослужіння Таїнства та звичаї. – К., 1997.

27. Степовик Д. Історія української ікони Х – ХХ століть. – К., 1996.
28. Троицкий Н. Иконостас и его символика. – М., 1891.
29. Троицкий Н. Христианский православный храм в его идеи. – М., 1994.
30. Уайтхед А. Символизм, его смысл и воздействие. – Томск, 1999.
31. Успенский Л. Богословие иконы Православной Церкви. – М., 1989.
32. Успенский Л. Первохристианское искусство. – М., 2002.
33. Федь І. Іконічна інтенція героїчного: Монографія. – Слов'янськ, 2004.
34. Филатов В. Словарь изографа. Библиотека клирика. – М., 2000.
35. Христианство. Энциклопедический словарь, у 3-х т. – М., 1993–1995.

Ресурси інтернету

1. <http://biblia.org.ua> – на сайті відображені наукові дослідження присвячені біблійній тематиці
2. <http://liturgia.org.ua> – Український літургійний центр
3. <http://religion.in.ua> – сайт присвячений історії релігій
4. <http://staurography.ru> – сайт присвячений історії розвитку і символіки хреста
5. <http://symbolist.ru/> – сайт присвячений символіці

VIII. Політики курсу

Політика доброчесності. Слухачі цього курсу повинні дотримуватися Кодексу академічної доброчесності університету. Будь-яка робота, подана студентом(кою) протягом курсу, має бути власною та оригінальною роботою. Студенти(ки) не повинні вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити їхні результати чи погіршити/покращити результати інших студентів(ок). Якщо буде виявлено ознаки плагіату або іншої недобросовісної академічної поведінки, то студент(ка) буде позбавлений можливості отримати передбачені бали за завдання. Не публікувати у відкритому доступі відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Плагіат. Під час фінальних видів контролю необхідно працювати самостійно. Не дозволяється говорити або обговорювати, а також не можна копіювати документи, а також використовувати електронні засоби отримання інформації. Плагіат суворо карається під часу курсу, зокрема повністю скасовується можливість отримати запропоновані бали.

Дотримання термінів виконання завдань. Важливою політикою курсу є дотримання встановлених термінів здачі практичних завдань, контрольних і тестів, які вписані у структуру курсу. За умови порушення цих термінів студент(ка) може отримати не більше 50 % запропонованих балів.

Визнання результатів неформальної освіти. У курсі передбачається зарахування результатів неформальної освіти за умови надання сертифікату й короткого резюме курсу. Якщо прослуханий онлайн курс відповідає меті й завданням актуального курсу, то студент(ка) може отримати додаткові 10 балів до загального рейтингу. Дозволяється пройти не більше двох курсів неформальної освіти.

Особливості вивчення навчальної дисципліни за допомогою технологій дистанційного навчання. У разі дистанційного навчання, студенти можуть відвідувати лекції та практичні завдяки системі Google Meet/Google Classroom/Moodle. Усі методичні матеріали завантажені у

системі Moodle, доступ до яких матимуть усі студенти, які прослуховують курсу. Ключова література курсу наявна у системі LitPro. Присутність студентів онлайн так само є необхідною умовою для проходження курсу, так само як і дотримання усіх попередніх політик курсу.

[У випадку вибіркових дисциплін, під час реєстрації на цей курс Ви погодились виконувати пункти Кодексу академічної доброчесності університету]